

Zborový list

POPRADESKÝCH EVANJELIKOV

číslo I / 2014

JANUÁR - FEBRUÁR

SAMOZREJMOSŤ ALEBO MILOST'

„Pane, ponechaj ho ešte tento rok.“ L13:8

Vstúpili sme do nového roka. Mnohí z nás to pociťujú tak, že sme prúdom času unášaní, v rýchлом tempe života, v ústrety budúcim dňom. Naučili sme sa to brať ako samozrejmu vec, že sme tu, že žijeme, plánujeme si rôzne aktivity i odpočinok. Ani nám nenapadne, že by to mohlo byť inak. Mnohí si plánujú mesiace, ba roky dopredu svoj život bez najmenšieho zaváhania. Tvárime sa, ako keby život bol len náš a iba v našej moci. Ale z hľadiska viery je život vzácny Boží dar, z ktorého sa máme nielen radovať a zaň ďakovať, ale byť kedykoľvek pripravení vydať z neho počet, ako sme šafáрили s talentami a časom, ktorý nám bol darovaný.

Pán Ježiš v podobenstve o neplodnom figovníku nám dáva nahliadnúť do Božieho milosrdenstva. Čas figovníka už bol zrátaný. Mal byť vyťatý. Ale vinohradník sa za neho u hospodára prihovára: „Pane, nechaj ho ešte tento rok.“ A hospodár vypočuje prosbu vinohradníka. Môžeme povedať biblickou rečou – hospodár sa nad ním zmiloval. Kto z nás vie, koľkým z nás bol takto z milosti darovaný ďalší rok života? Koľkokrát nás nebeský hospodár zachránil, uzdravil, posilnil, odvrátil nebezpečenstvo, vliat nádej i v našom živote. Vedomie, že aj tento nový rok 2014 je pre nás darovaný čas, nás má viesť ku vďačnému, čínorodému životu, ku využívaniu svojho obdarovania na Božiu slávu.

Želám vám, milí priatelia, aby motívom všetkých našich plánov a činov v tomto novom roku bola hlboká vďačnosť za dar života so všetkými jeho možnosťami. Čas je tiež šanca, ktorá sa dá premárniť.

Dr. Libor Bednár, zborový farár

SLOVO NA ZAČIATOK NOVÉHO ROKA

Redakcia

Z milosti Božej sme smeli prežiť minulý rok a vstúpili sme do roku 2014 v nádeji Božej prítomnosti, ochrany, pomoci a požehnania. Redakcia zborového časopisu vyjadruje svojim čitateľom poďakovanie za vašu priazeň Zborovému listu popradských evanjelikov. S Božou pomocou a vďaka zodpovednému prístupu celého kolektívu tvorcov, sa k vám tento náš dvojmesačník pravidelne dostáva už jedenásty rok. Váš záujem nás nielen teší, ale aj povzbudzuje do práce. Záleží nám na tom, aby bol časopis pestrý, aby každý čitateľ, starší i mladší, našiel v ňom niečo pre duchovné povzbudenie, na pohladenie duše, srdca i mysle, ale aj poučné a zaujímavé príspevky.

„A všetko, čo konáte slovom alebo skutkom, všetko robte v mene Pána Ježiša a skrze Neho ďakujte Bohu Otcovi“ – toto Božie slovo (Kol 3:17) je pre tvorcov časopisu rozhodujúce. Úvodníky a biblické úvahy bratov farárov, ale aj ostatné príspevky, povzbudzujú k horlivosti vo viere, k čítaniu Božieho slova, zamýšľaniu sa nad ním a rozširujú aj obzor nášho duchovného poznania.

Ďakujeme všetkým doterajším prispievateľom za príspevky obohacujúce a spestrujúce jednotlivé čísla. Veríme, že aj v tomto roku budú prispievať a pomáhať pri tvorbe časopisu. Súčasne však chceme osloviť a povzbudiť na spoluprácu aj ďalších. Ochotným darcom srdečne ďakujeme za dobrovoľné finančné príspevky, ktorými podporujú vydávanie časopisu.

Do nového roka 2014 všetkým – čitateľom, prispievateľom i podporovateľom zborového listu – želáme Božie požehnanie a prosíme: I v novom roku, Pane, pomáhaj nám v dobrom diele a na ďalšie putovanie vylej svoje požehnanie!

NOVÝ ROK 2014

Michal Findra

Milí bratia a sestry! Pán Ježiš nám požehnal dožiť sa nového roku. Spoločenstvo cirkvi, aj skrze modlitebné spoločenstvo, nás víta heslom roka „**Ale mňa blaží Božia blízkosť**“ **Žalm 73:28.**

Heslo roka jasne hovorí o Božej blízkosti, ktorú môžeme vnímať ako

veľkú Božiu dobrotivosť k človeku, ale hlavne jednoznačne ako Božiu vševedúcosť. On vie čo a prečo sa okolo nás deje a nič mu neunikne. Žalmista končí svoj žalm tým krásnym vyjadrením, že ho blaží takáto Božia blízkosť. V tomto výroku je však to ALE, čo poukazuje na žalmistov zápas, ktorý prekonal a o ňom píše celý 73. žalm. Hlavná myšlienka celého žalmu

a toho zápasu o pochopenie a prežívanie aký je Pán Boh, je v úvodných dvoch veršoch: Vpravde dobrý je Boh k Izraelovi, k tým, čo sú čistého srdca. Ale mne sa takmer uchýlili nohy; skoro sa pokĺzli moje kroky.

Pán Boh je dobrý k ľuďom a to sa nemení, ale človek môže tento pohľad na dobrotivého Hospodina stratiť. Ten žalmistov, ale aj náš, zápas môžeme naznačiť v hlavných myšlienkach žalmu:

1. Tá strata dôvery v dobrotivého Pána Boha nastane najmä vtedy, keď kresťan začne pozeráť na ľudí okolo seba a ich spôsob života. Žalmista v tej dobe veľmi rýchlo zistil, že bezbožní sa nelopotia, robia zle a ešte sa im aj dobre darí. Oproti tomu chudák sa má zle, často je otrokom bezbožného. Ako by sme sa aj my vedeli podobne posťažovať, koľko takej nepravosti vidíme a niekedy i zažívame okolo seba. Takýto pohľad je však len povrchný. Byť bohatý, arogantný a myslieť si, že môžem robiť čo len chcem, to nie je všetko!

2. Ľudia sa vysmievali: však, ako by o tom všetkom zle, ktoré konáme, mohol vedieť Hospodin? Iste o tom nič nevie a nemá o tom vedomosť, lebo by zasiahol – a nič sa nedeje... Takto si v bezbožnosti doslova vozia jazyk po zemi a rúhajú sa, vysmieávajú Pánu Bohu. Rúhavý spôsob života sa stáva módou a stať sa bohatým bezbožníkom je už trend. Dokonca vieme drukovať – žerieme ich: však dobre konajú, keď takto so všetkými vy-

kývali. Možno si želáme: keby sa to aj nám tak podarilo. To je však krátkozraký pohľad, lebo Pán Boh vie a o všetkom sa dozvie.

3. Odstúpiť od kresťanského spôsobu života a zaprieť Pána Ježiša Krista je veľké pokušenie. Žalmista to zažil sám na sebe. Doslova o sebe hovorí, že darmo mu je zachovávať čisté srdce a v nevinnosti umývať si dlane. Podobne si povieme: načo sa správať kresťansky čestne a spravodlivo, keď máme z toho ešte aj škodu a posmech? Načo presadzovať iné hodnoty ako má väčšinová spoločnosť? Plávajme s prúdom bezbožnosti a budeme sa mať dobre a v pohode. Je tu však vševedúci a dobrotivý Pán Boh, a preto aj keď je pokušenie veľké, máme v sebe, z moci Ducha Svätého, výstrahu: tadiaľ nie!

4. Napokon žalmista dochádza k výsledku svojho pochopenia tejto ťažkej situácie a trápenia. Nachádza ho v chráme. Je smutné, že tak málo ľudí nachádza východisko z pokušenia vydať sa na cestu bezbožnosti, že podľahnú, a tak rozšíria rady bezbožníkov. Je až alarmujúce, koľko ľudí sa sťažuje na situáciu okolo seba a nedokážu pochopiť, že riešenie je veľmi blízko – je v cirkvi, je aj v návšteve kostolov pri príležitosti rôznych bohoslužobných stretnutí. Veriaceho človeka vždy prenikne smútok, keď počuje výrok: ja k viere nepotrebujem cirkev, kostol, spoločenstvo kresťanov. Je to klam a blud. Práve v cirkvi je prítomný dobrotivý a vševedúci Pán

Boh. Pán Ježiš Kristus dáva silu vytrvať v zápase aj s tým pokúšaním bohatstva a rúhania sa Bohu.

5. V Božej svätyni žalmista pochopil aký je Pán Boh. Vyznáva, že Pán Boh súdi a rieši. Je dobrotivý, a preto veci nenechá len tak. Na klzké miesto stavia bezbožníkov. Ďalej pochopil, že Pán Boh je skala a útočisko. Na Pána Boha sa môže spoľahnúť, len u neho je istota. S istotou opisuje, že Pán Boh je jeho údelom. Teda tým, kto mu je stále pri pomoci, do všetkého zasahuje a rieši. Až napokon, nádherne vyznáva to naše heslo na rok 2014: „Ale mňa blaží Božia blízkosť.“

Ako dnes chápeme Pána Boha – Ježiša Krista my? Až takto dôverne? Aj my si môžeme prisvojiť život vtedy, keď budeme prežívať Pána Ježiša ako svoj údel, teda životný štýl. Aj pre nás

môže platiť, že nás blaží Božia blízkosť.

Žalm 73. však, po hesle roka, pokračuje v našom preklade ešte jednou vetou. Tu sa na záver dozvedáme misijné pozvanie – aby som všetky Tvoje skutky zvestoval. Je celkom fajn pochopiť trápenie pokúšania na bezbožnosť bohatstva a rúhania. Je výborné nájsť východisko z ľudskej hlúposti a nevedomosti v cirkvi. Je to veľká sila objaviť Božiu blízkosť v Pánovi Ježišovi. Potom však o tom všetkom nemôžeme zostať ticho. Celý náš prerod a nájdanie Božieho východiska je aj na to, aby sme zvestovali všetky Božie skutky ľuďom okolo nás. Ak aj nás blaží Božia blízkosť, podelme sa o to aj s našimi blíznymi. Nech nám v tom hojne požehná náš Pán Ježiš Kristus.

UDALOSTI V CIRKEVNOM ZBORE

V tejto rubrike Zborového listu bude redakcia naďalej reflektovať zaujímavé aktivity v CZ, a s ním súvisiace, uskutočnené v období predchádzajúcich dvoch mesiacov: činnosť detí, mládeže, spoločenstva žien, modlitebného spoločenstva, spevokolu, a iné. Radi by sme sa tak navzájom povzbudili a spoločne prosme v modlitbách aj za väčšie zapojenie bratov-mužov i mladých rodín do duchovnej činnosti CZ. Božie slovo v liste Jakuba (4:8a) nás všetkých pozýva: „Priblížte sa Bohu a On sa priblíži vám!“

Výročné stretnutie zborovej diakonie. Predsedníctvo nášho CZ sa 15. decembra 2013 stretlo s členkami zborovej diakonie aj so sestrami, ktoré zhotovujú veci pre Misiu na Níle. Odznelo poďakovanie za tieto Bohu milé služby, súčasne s povzbudením pokračovať v nich aj v ďalšom roku. Cirkevný zbor vychádza zborovej diakonii v ústrety aj vydávaním literatúry pre túto službu a pre povzbudenie našich seniorov a všetkých, ktorí túžia po obcerstvom Božom slove. Sestra Hybenová sa poďakovala za túto ústretovosť, aj za najnovšiu

zbierku kázni brata farára Jána Greša Sil lásky premieňa. Nech Pán Boh aj naďalej žehná aj tieto služby.

Návšteva zo Sarvaša. V 3. adventnú nedeľu sme v popradskom chráme Božom privítali nášho priateľa brata Tibora Mótyána z maďarského Sarvaša. Do Popradu prišiel na pozvanie vedenia mesta pri príležitosti vianočných trhov ako zástupca Slovenskej samosprávy družobného mesta Sarvaš. Tibor Mótyán pri návšteve Popradu nevynechá návštevu nášho evanjelického chrámu, kde, tak ako aj inokedy, poslúžil spievaným žalmom. Vo svojom príhovore odovzdal pozdravy sarvašských evanjelikov a pozvanie k nim na návštevu. Sme radi, že partnerské vzťahy so Sarvašom a naším evanjelickým zborom trvajú už dlhé roky najmä zásluhou brata Tibora Mótyána.

Štvrtá adventná nedeľa. V túto nedeľu sa rozhorela aj posledná adventná svieca s menom „smelosť“, keď už horeli „otvorenosť“, „bdelosť“ „trpezlivosť“. Každá z týchto sviec sa nám svojim posolstvom prihovárala a pôsobila na naše srdcia. Posledná „smelosť“ nás slovami apoštola Pavla Filipským 4:4-7 napomínala k radosti a „o nič nebyť ustarostení, ale s vďakou predkladať Bohu svoje žiadosti v modlitbách a prosbách“. Pozemské radosti trvajú len krátko a zabudnú sa. Ale radosť z Pána Ježiša je trvalá. Text hovorí, že: „Pán je blízko!“ Preto máme očakávať Pánov príchod s dôverou k Bohu a s dobrotivosťou k iným.

Štedrý večer. Na Štedrý večer v našom chráme, tak ako nad Betlehemom, svietilo svetlo, lebo Božie Slovo, ktoré bolo kázňovým textom v preplnenom chráme znelo: „Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť v tme, ale bude mať svetlo života“ (J 8:12). Deti vo svojom vystúpení tiež hovorili o svetle a priblížili vianočný príbeh, spev mladých so zvonkohrou a s hudobným sprievodom vytvárali slávnostnú atmosféru. V podaní spevokolu znelo „Halleluja“ už na začiatku služieb Božích a všetkým oznamovalo, že prichádza Kráľ z neba na svoju zem ... a po kázni, že „sa nám narodil Spasiteľ, prišiel sveta Vykupiteľ a veľké svetlo ožiarilo polia betlemské“. Veríme, že všetko to radostne a úprimne znelo zo srdc detí, a všetkých mladších i starších spevákov, a že aj účastníci služieb Božích prijali oslovenie žiť krajší a radostnejší život so svetlom, ktorým je Ježiš Kristus.

V Prvý sviatok vianočný opäť radostne znel spev spevokolu: „Príbeh dávny od Betlema v novej kráse ku nám znie, do tmy hriechu, beznádeje ľuďom žiari spasenie.“ Slovo Božie z kazateľne (J 1:1-14) prítomných viedlo ku stvoreniu sveta, keď na počiatku bolo Slovo a Boh bol to Slovo. Jediný bod, v ktorom sa zbieha všetko, počiatok i základ je Pán Boh. On je svetlo v našich životoch, prišiel na svet v betlehemskej dieťaťi Ježišovi, aby nás oslovil. Želajme si veľa krokov v Jeho nasledovaní a spievajme so spevokolom: Sláva Bohu na nebi, pokoj ľuďom na zemi.

Druhý sviatok vianočný. Text starozmluvnej prorockej knihy Jeremiáš (1:17-19) nás vyzýval k pokániu a návratu k Bohu. Pán Boh si vždy zvolí svedkov a požíva aj nás. Verní nasledovníci Jeremiáš, Ján Krstiteľ, diakon Štefan a ďalší pre svoju vernosť Bohu zomreli mučeníckou smrťou a nakoniec aj Boží Syn Ježiš Kristus na kríži. Čaká ich veniec slávy, ktorý im odovzdá vzkriesený Kristus. Bez betlehemskeho dieťatka by to nebolo možné. Žime a konajme tak, aby aj nad nami zaznelo: „Dobrý a verný služobník, vojdi v radosť svojho Pána“.

Poďakovanie za prácu. Predsedníctvo CZ pozvalo 27. decembra 2013 presbyterov, spevokolistov a všetkých aktívne slúžiacich v CZ, na koncoročné posedenie pri kapustnici. Brat zborový farár a sestra dozorkyňa poďakovali všetkým za prácu na prospech CZ počas uplynulého roka. V modlitbe brat farár ďakoval Pánu Bohu, ktorý požehnával každú službu a prosil o požehnanie aj v nastávajúcom roku. Z vďaky zazneli aj verše: Bud' chvála Ti za to, čo nám si dal, či málo, mnoho, radosť či žiaľ! Vždy si vedel, Pane, čo máš nám dať. Bud' za to chválený na tisíckrát!

Silvester 2013. Vďační popradskí cirkevníci prišli do chrámov v Spišskej Sobotě i v Poprade ďakovať za všetko milosrdenstvo a požehnanie počas celého končiaceho sa roku. Mimoriadnu a dojímavú atmosféru vytváral spev slávnostného žalmu, husľové sólo a spev Aničky Gallovej, ako i spev spevokolu. Kázňový text starozmluvnej knihy Joz 4:1-3,20-24 pripomínal prechod Izraelcov cez Jordán do zaslúbenej zeme. Postavili pamätník, aby aj ich deti a vnuci vedeli o Hospodinovom predivnom vedení Izraela. Aj my sa máme zastaviť v posledný deň a prehodnotiť končiaci sa rok. Božie slovo nás vyzýva: za všetko ďakujte! Predovšetkým máme ďakovať za celý svoj život, za dar viery, ktorá nás nesie a je zdrojom nádeje, za vzácných ľudí, ktorí sú nám oporou, za všetky materiálne veci pre náš život, za naše rodiny, za silu, úspechy v škole i zamestnaní, za náš CZ, kde sa nám dostáva povzbudenie, za všetkých ktorí slúžia. Ďakovať máme aj za naše mesto, krajinu, za pokoj a slobodu, aj za to, čo nebolo dobré v našich životoch, vedieť vysloviť prepáč i prosiť o odpustenie. Nielen za radostné chvíle ďakovať, ale aj za úzkosť pred operáciami, či inými ťažkými situáciami. Každý vieme, čím sme prešli, poznáme zisky i straty, krásne stretnutia s priateľmi a rodinou. Na Silvestra sú chvíle, keď si to všetko uvedomujeme a v pokore s vďakou pokľakneme pred Tvorcom všetkého. Nakoniec úžasne znela Kuzmányho litánia s úprimnou prosbou: Pane, zmiluj sa nad nami, Pane vyslyš nás!

Mládežnícky Silvester 2013. Na konci roka sa stretla zborová mládež, aby spoločne oslávila prelom rokov pri slove Božom, piesňach a rôznych iných aktivitách. Prežili sme spoločne vzácne chvíle.

Naše stretnutie sme odštartovali službami Božími na záver roka. Po nich sme sa vybrali do zborovej miestnosti, ktorú nám krásne vyzdobenú zanechali naši presbyteri a spevokolisti – ďakujeme.

Ako prvú vec sme postavili variť kapustnicu, na ktorú sme si, podľa dohody, priniesli všetky potrebné ingrediencie. Popri tejto kulinárskej príprave sme položili na stoly aj drobné občerstvenie, koláčiky, šalát a nealko drinky. Ako je pre mladých typické, počas večera sme mali veľa spoločenských hier, čím sa vytvorila výborná silvestrovská atmosféra.

Keďže sme mali dostatok času, mohli sme s radosťou spievať aj na Božiu oslavu a každý si vybral obľúbený song. V biblickom zamyslení sme sa venovali heslu roka 2014: „Ale mňa blaží Božia blízkosť.“ Postupným štúdiom sme preskúmali žalmistov zápas za pochopenie Božej dobroty a všemocnosti a dospeli sme až k radosť z Božej blízkosti. Potom sme sa pustili do vytvárania hesla roka z písmen, ktoré sme vyzdobili a potom prilepili na okná miestnosti. Keď pôjdeme po Ulici 1. mája, takto si môžeme to heslo roka stále prečítať a sprítomniť. Pred polnocou sme si ešte pochutnali na kapustnici, ktorá sa medzičasom dovarila. Na polnoc sme sa vybrali do ulíc mesta v domnienke, že zažijeme radosťné privítanie nového roka, ale boli sme sklamaní i prestrašení. Pyrotechnika a správanie ľudí bolo niekedy až nebezpečné, a tak sme s radosťou opäť privítali bezpečie zborovej miestnosti.

Pri modlitbách sme si žehnali do nového roka, a bolo pre nás veľkým povzbudením, keď sme si spomenuli na modlitby spreď roka. Náš mládežník Michal sa vtedy modlil, aby nás o rok bolo dvojnásobne viac, a toto jeho prianie Pán Ježiš splnil. Tak sme zažili, že Pán Boh nás požehnáva a v modlitbách sme mu za to ďakovali.

Zuzana Hybenová

Pred Vianocami sa objavili viaceré knihy s duchovnou tematikou. Už vo vianočnom čísle zborového listu sme písali o zbierke kázni brata farára Greša „Sila lásky premieňa“, ktorú vydal náš popradský CZ.

Okrem tejto zbierky vyšla aj publikácia so zaujímavým názvom „Kristovci“. Vydalo ju vydavateľstvo VIFO – Lubomír Bechný v Žiline. V úvode knihy píše: „Spoločne so skúsenými novinárkami Teréziou Rončákovou a Emíliou Mihočovou sme sa vydali na cestu hľadania hrdinov života či osobností s charakterom.

S niektorými z nich vás chceme zoznámiť. Je medzi nimi lekár, učiteľ, výtvarník, spisovateľ, politik a dokonca aj jeden arcibiskup. Týchto ľudí z rôznych cirkevných denominácií spája viera v Ježiša Krista, ktorého sa rozhodli vo svojich životoch nasledovať. Preto sme im dali meno Kristovci. Jedná sa o dvanásť osobností a v tejto knihe sa vstupuje do dvanástich ľudských príbehov.“ Svojou odpoveďou

na formulované otázky dávajú nazrieť do doteraz nepublikovaných tajomstiev ich života. Je to veľmi zaujímavé čítanie.

Ďalšia publikácia vyšla vo vydavateľstve VIVIT v Kežmarku pod názvom „Otvorená náruč“. Obsahuje štyri úvahy o modlitbe. Mikuláš Lipták v predslove vydavateľa píše: „Štyria autori ju urobili pestrou – každý má svoj štýl, svoje dôrazy a iný pohľad na modlitbu. Ale aj keď títo bratia prichádzajú z rôznych prostredí, predsa v modlitbe hovoria k tomu istému Pánovi, a to ich spája.“ Je tu zástupca bratskej jednoty baptistov, katolíckej cirkvi a evanjelickej a. v. cirkvi.

Brat farár Samuel Linkesch vo svojej úvahe okrem iného píše: Každá naša modlitba by mala obsahovať kajúcnosť, vďaku, oslavu a prosby. Nie vždy je to v modlitbe vyvážené. Ide o to, za akých okolností sa modlíme. Modlitbe sa učíme celý život. Nesmieme zabudnúť na to, že modlitba je prostriedok komunikácie s Bohom. Je nesprávne myslieť si, že vypočutie modlitieb spočíva v tom, že som sa dobre, správne a dosť dlho modlil. Dôležitý je Boh a jeho vôľa, nie sila a schopnosť mojich modlitieb.

Brat Zdeno Pupík pre vzájomné povzbudenie píše: Jedni moji známi majú štyri deti. Naučili sa spoločne modliť ako rodina. Vo svojich pôvodných rodinách síce nezažili spoločnú skúsenosť rodinnej modlitby, ale po-

vedali si: prečo to neskúsiť? A tak sa pravidelne každý večer okolo pol deviatej stretávajú v obývačke, aby si čítali zo Svätého Písma, spoločne sa zdieľali, čo počas dňa zažili, ďakujú a prosia. Niekedy rodičia žasnú nad úprimnosťou svojich špuntov. Niekedy majú smiech na krajíčku a niekedy sa pýtajú, kde na to tie ich deti chodia. Modlitba s deťmi veľmi po-

mohla aj samotným manželom. Keď som u nich večer na návšteve, vždy sa modlím s nimi a je to pre mňa, ako pre kňaza, veľké povzbudenie. A to sa mi javí ako najpodstatnejšie. Mať skúsenosť modlitby. A navzájom si pomáhať. Dozrievať aj touto cestou pre Božie kráľovstvo.

NOVOROČNÝ VZDYCH

Zlatica Oravcová

Ó, Bože,
viac lásky ako bolo vlani,
viac lásky v skutkoch a či slove.
Každému slúžiť pohotove –
viac lásky čistej bez pretváranky,
odhodiť zažltnuté hárky
závisti, sebeckta a klamu
a lásku chovať odhodlanú
na obeť svätej poslušnosti –
viac lásky, menej úbohosti.
Prosíme všetci pokorne
v Ježišovom mene...

Ó, Bože, viac viery planúcej a živej,
nech kvitne všetko spravodlivé,
viac viery v zaslúbenia Tvoje,
nech zmiznú svárov nepokoje –
viac viery v Tvoju božskú lásku,
odpoveď čakať na otázku
od Teba vždycky v tichej bázni.
Viac viery v našom srdci zažni,
viac viery v milosť, odpustenie
v Ježišovom mene...

Ó, Bože,
viac nádejí než v minulosti,
že rozhybu sa suché kosti,
viac nádeje v ten život Raja,
s ktorým nás Tvoja láska spája –
viac nádeje na mori žitia,
kiež nová nádej prehovorí.
V srdci i v duši – v novom roku –
viac nádeje do časov toku,
viac nádeje pri umieraní,
viac nádeje než bolo vlani –
viac nádeje nech pri nás denne
v Ježišovom mene...

Mária Krajniaková

Vianočné sviatky sa skončili, vstúpili sme do nového roku 2014 a vo mne stále doznievajú tie krásne piesne a zvestované Božie Slovo, ktoré sme prežívali a počúvali na službách Božích v chráme. „Nám, nám narodil sa...“, náš Spasiteľ prišiel do tohto sveta, ponížil sa, aby nám hriešnym ľuďom priniesol lásku, pokoj, radosť a spasenie.

Som po operácii, a tak som nevedela, či mi môj zdravotný stav dovolí ísť do chrámu. Bola som smutná, lebo Vianoce prežiť doma, bez účasti na vianočných službách Božích v kostole, som si nevedela ani predstaviť. Napriek všetkému, môj dobrotivý Pán ma posilnil, a tak s Jeho pomocou, a s asistenciou mojich detí, mohla som na všetkých službách Božích byť prí-

tomná. Nie na obvyklom mieste za organom, ale dolu medzi ostatnými prítomnými. Takto, ako neúčinkujúca členka, som však mohla ešte sústredenejšie prežívať vianočnú radosť, počuť piesne a skladby spevokolu a môžem konštatovať, že to bolo ako balzam na moju dušu. Chcem poďakovať spevokolistom, ako aj dirigentke Martuške, za ich krásne piesne v perfektnom prevedení.

Nás, skôr narodených, už všeličo prenasleduje a vidíme, že spevokol by potreboval viac mladých. Prosím, sestry i bratia, pouvažujte a prídte posilniť naše rady. Zistíte, že vám bude medzi nami dobre a neolutujete to. Veď spievať Pánovi na slávu a sebe na radosť je tá najlepšia a najkrajšia činnosť.

INTERPRETÁCIA – VÝKLAD

Michal Findra

Budeme pokračovať v sérii článkov o štúdiu Biblie. Naposledy sme sa venovali pozorovaniu, mali sme možnosť prakticky robiť pozorovanie a klásť si otázky, čo by sme chceli viac preskúmať zo slova Božieho, z Markovho evanjelia 10:35-45. Možno nám vyvstali otázky, napríklad pri verši 37. – čo to znamená sedieť po pravici v sláve Božej, alebo pri verši 38. – o akom kalichu a krste hovorí Pán Ježiš? Tiež verš 40. – prečo im nemôže dať Kristus to, o čo ho prosia? Alebo napokon verš 44. – aký je význam spojenia „stať sa otrokom všetkých?“

Ak si začneme nad Písmom klásť otázky o význame, potom musíme ísť ďalej, ako len pozorovať a urobiť aj výklad – interpretovať pasáž. Kladieme si za **cieľ** objaviť pôvodný, autorom zamýšľaný, význam textu. Pýtame sa **otázky**: Čo to znamená? **Ako** to môžeme urobiť? Snažíme sa zaujať miesto autora a zachytiť jeho myšlienky a postoje. Môžu nám byť nápomocné tieto myšlienky:

a) Samotný **Pán Ježiš vykladal a vysvetľoval Písma** a podľa jeho vzoru máme konať aj my. Lukáš 24:27 Potom počnúc od Mojžiša a všetkých prorokov, vykladal im v Písmach všetko, čo bolo o Ňom.

b) **Vykladaj (interpretuj) Písmo Písmom**, ako nám odkazuje náš reformátor Dr. Maritn Luther. Máme preto hľadať odpovede v kontexte študovaneho oddielu, ale aj v celom Písme.

c) **Interpretuj Bibliu v jej prvotnom význame**. Najskôr hľadáme jasné učenie Písma, nie nejaký skrytý význam. Slovo nemôže znamenať niečo iné než to, čo znamenalo pre pôvodných poslucháčov.

d) **Interpretuj Bibliu gramaticky**. Pri výklade potrebujeme byť pozorní, aby sme jasne rozlíšili podmet, prísudok, predmet, sled vety, aby sme správne pochopili, čo ten-ktorý text znamená. Je to dôležité hlavne pri dlhých a zložených vetách.

e) **Interpretuj Bibliu v jej historickom kontexte**. Zober do úvahy historickú, geografickú a kultúrnu súvislosť – pozadie. To, čo má význam v jednej kultúre, nemusí mať význam v druhej.

Ešte máme pár pomôcok ako na to (nie je to recept na všetko, ale možnosť, ako sa orientovať v problematike výkladu):

1. Snažíme sa vžiť do autorovho uvažovania a cítenia a snažíme sa čo najviac porozumieť jeho myšlienkam.

2. Dopĺňujeme pozorovania tak, aby sme čo najlepšie videli význam a dôležitosť zistených faktov: Kto: autor, poslucháči, vystupujúce osoby, nepriamo zahrnuté či oslovené osoby; Čo: udalosti, myšlienky, kľúčové myšlienky či udalosti, teologické termíny, dôležité slová, zvláštne frázy, neznáme slová; Kedy: určenie doby, času, postupností, chronológie (potom, skôr než, ...); Kde: krajina, národ, mesto, miesto, stavby. Tu nám veľmi pomôžu biblické slovníky, odkazy v Biblii, a kto má internet, aj vyhľadanie odkazov na webe.

3. Teraz už tiež hľadáme odpoveď na otázku Prečo: a hodnotíme potreby čitateľov spolu s autorovým posolstvom. Naša úloha je objaviť úmysel, zámer napísania tejto pasáže.

Všetky tieto pomôcky nás smerujú, aby sme hľadali odpovede na otázky pre interpretáciu, ktoré sme si položili pri pozorovaní.

Ak sa teda vrátíme k otázkam v úvode, môžeme ich zodpovedať. Schematicky to môže byť takto:

verš 37.: sedieť po pravici – z kráľovskej praxe to znamená mať prvé miesto pri kráľovi a byť druhý najdôležitejší;

verš 38.: piť kalich a byť pokrstený – odkaz v Biblii, Mk 14:36, nám hovorí o utrpení Pána Ježiša. Teda kalich a krst znamená utrpenie pre Krista a učeníci ho vytrpeli mnoho;

verš 40.: Kristus nemôže sľúbiť učeníkom sedenie po pravici Božej, lebo o tom rozhoduje Boh Otec;

verš 44.: stať sa otrokom všetkých – o tom je vysvetlenie už v nasledujúcom verši, a je to aj svedectvo celého Kristovho života na zemi, že sa stal služobníkom ľudí, dal život za ľudí a to bolo Jeho prvenstvo.

Dnes sme teda načreli dosť hlboko do exegetickej práce s Písmom Svätým a je dobré nechať sa premeniť a premieňať aj štúdiom Písma.

Ešte si môžeme urobiť praktické štúdium opäť z Markovho evanjelia 11:20-26. Ako pomôcka poslúži priložená tabuľka, a tiež, ak nás aj potrápia ťažké otázky z tohto oddielu Písma, môžeme sa o nich rozprávať na Biblickej hodine alebo na iných stretnutiach.

Verš	Pozorovanie	Otázky	Interpretácia

POSTREHY Z DNÍ DAVIDA HUSZA

Ing. Zuzana Hybenová

Dni Davida Husza sa začali 23. novembra 2013 dramtizovaným programom o jeho živote. Predstavenie bolo veľmi dobrým štartom so silnou emóciou a fantastickým výkonom účinkujúcich hercov Spišského divadla, detí a tanečníkov z Tanečného štúdia Super a ďalších.

Niektoré výroky z tohto predstavenia ma oslovili a pohladili moje srdce.

David Husz sa priatelil s evanjelickým farárom Karolom Wünschendorferom a pred ním sa vyznal z lásky k Tatrám a prostrediu, kde žil: „Nadýchnite sa vzduchu a pohliadnite na tú krásu končiarov.“ Iste aj láska k domovine viedla Husza k úsiliu pracovať na zveľadení prostredia, v ktorom sa narodil a žil. Farár Wünschendorfer vyslovil uznanie Huszovi: „Mesto pod vašim vedením rastie a na bohoslužbách stretávam šťastných a spokojných ľudí. Mám pár známych vo Viedni a oni mi nechcú veriť, že je tu toľká krása a Poprad je vstupná brána do tohto klenotu prírody.“ Povzbudzoval Husza, že s Božou pomocou a s pomocou ľudí v meste Poprad sa určite podarí pretvárať sny a množstvo vízií na skutočnosť. Priateľstvo týchto dvoch mužov bolo obojstranne obohacujúce, ale aj prospešné pre ľudí a prínosné pre zlepšenie podmienok života v Poprade.

Iná scéna divákovi priblížila osobný život manželov Davida a Zuzany Hus-

zovcov. Zuzana bola unavená a zlomená zo smrti svojich šiestich detí, ktoré všetky zomreli krátko po pôrode. Vo svojom smútku Davidovi povedala, že s inou ženou by deti iste mal. On jej však bez váhania opäť vyznal, že iba ona je jeho jediná láska a len s ňou chce zostať navždy! Okrem toho manželku povzbudzoval, že Boh má s nimi ešte veľký plán. Povedal: „Sú deti, ktoré matku nemajú ... a čo ak im ju ty máš nahradiť a dávať im lásku, lebo ty máš veľa lásky na rozdávanie. Založíme sirotinec, možno toto je naše poslanie!“ Tak sa aj stalo a po založení sirotinca sa Huszova manželka s láskou a obetavosťou venovala chudobným sirotám a pritom bola manželovi veľkou oporou.

Nad takýmito myšlienkami, premieňanými na skutočnosť, je hodno sa nielen zamýšľať, ale aj inšpirovať pre podobné konanie.

MODLITBA

Modlitbou sa veriaci obracia k Bohu s dôverou, že jeho modlitbu Boh počuje. V modlitbe Bohu ďakuje, prosí ho a vyznáva sa mu zo svojich zlyhaní. Môže pritom použiť modlitby pevne formulované (z nich najznámejšia je Modlitba Pánova – Otčenáš) alebo modlitby, ktoré si formuluje sám. Do modlitby tak vstupujú konkrétne udalosti minulé alebo očakávané, ktoré s vďakou, vyznaním alebo prosbou

predkladáme Bohu. V modlitbe však tiež prekračujeme horizont osobného života a modlíme sa tiež za svojich blízkych, za dielo cirkvi (cirkví), za potreby sveta.

Modlitba je výsadou veriaceho človeka. Oslovuje v nej Boha a tak odpovedá na to, že Boh už oslovil jeho. Príležitostí na modlitbu je mnoho; býva pravidlo modliť sa ráno, večer a pred jedlom. Pravidelný rytmus mod-

lities je dobrá pomoc. Ale početnosť modlitieb nie je žiadny zákon, rovnako ako mnohovravnosť nie je známka kvality modlitby.

Modlitba môže byť osobná, tichá, ale tiež vyslovovaná nahlas, napríklad v rodine alebo v malom kruhu. Pri bohoslužobných zhromaždeniach sa konajú spoločné modlitby, predná-

šané jedným z účastníkov akoby v zastúpení všetkých. Preto sú formulované jasne a zrozumiteľne, aby sa s nimi mohol stotožniť každý a spontánne sa k nim pripojiť vhodným spôsobom (napr. spoločným Amen). Iné varianty spoločnej modlitieb sú duchovné piesne. Mnohé sú formulované ako modlitba.

MODLITBA

Modlitbou sa veriaci obracia k Bohu s dôverou, že jeho modlitbu Boh počuje. V modlitbe Bohu ďakuje, prosí ho a vyznáva sa mu zo svojich zlyhaní. Môže pritom použiť modlitby pevne formulované (z nich najznámejšia je Modlitba Pánova – Otčenáš) alebo modlitby, ktoré si formuluje sám. Do modlitby tak vstupujú konkrétne udalosti minulé alebo očakávané, ktoré s vďakou, vyznaním alebo prosbou

predkladáme Bohu. V modlitbe však tiež prekračujeme horizont osobného života a modlíme sa tiež za svojich blízkych, za dielo cirkvi (cirkvi), za potreby sveta.

Modlitba je výsadou veriaceho človeka. Oslovuje v nej Boha a tak odpovedá na to, že Boh už oslovil jeho. Príležitostí na modlitbu je mnoho; býva pravidlo modliť sa ráno, večer a pred jedlom. Pravidelný rytmus mod

DEJINY ŽIDOVSTVA 3. ČASŤ - TRITISÍCROČNÁ VIERA A KULTÚRA OD KRÁĽA DÁVIDA PO ZALOŽENIE ŠTÁTU IZRAEL

Spracovala Janka Hesová, zborová dozorkyňa (časopis GEO, r. 2007; J. Maier: Židovské dejiny v dátach)

Od roku 70 V Jabne (južne od dnešného Tel Avivu) sa okolo Jóchanana ben Začkaia vytvára skupina učencov, ktorí približne od roku 100 zohrávajú vedúcu rolu v spirituálnom a politickom živote židov. Definujú základy židovského modlitebného poriadku a preberajú funkcie súdu. Učenci majú titul rabbi – učiteľ. Z nich sa neskôr vyvinie rabínsstvo rozšírené v celom židovskom svete.

Roky 132 – 135 Judský aristokrat Šimon Bar Kochba vedie povstanie proti Rímu, ktoré sa podarí potlačiť až po tvrdých bojoch obsadením Betaru pri Jeruzaleme. Jeruzalem vyhlásia za sídlo rímskej posádky Aelia Capitolina. Rímska provincia sa odvte-

dy nazýva Sýria Palestína; od tých čias sa označenie Palestína používa všeobecne pre krajinu medzi Stredozemným morom a Jordánom. Po potlačení povstania dochádza k ďalšej vysťahovaleckej vlne. Život židov sa intenzívnejšie presúva do diaspóry. Ich počet na celom svete dosahuje v tom období približne 1,5 milióna, ale v Palestíne ich zostáva len niekoľko tisíc. Tieto počty zostanú takmer konštantné až do novoveku.

Približne 160 -217 Za patriarchu Juhudu ha-Nasiho, najvyššieho reprezentanta židov v Rímskej ríši, získavajú rabínske inštitúcie svoju plnú moc. Jehudovi sa pripisuje zostavenie Mišny – najdôležitejších náboženských zákonov. Tradície rabínskych škôl v Palestíne a Babylónii sú v nasledujúcich storočiach spísané v Palestínskom a Babylónskom Talmude.

Rok 380 Z podnetu cisára Teodózia I. sa v Rímskej ríši stáva kresťanstvo štátnym náboženstvom. Protižidovské predsudky čoraz väčšími určujú politiku. To vedie k diskriminačným zákonom.

Rok 589 V Španielsku zakáže tretí toledský koncil židom ženiť sa s kresťanskými ženami, stykať sa s konkubínami a vlastniť otrokov. Židia na Iberskom polostrove, ktorý bol pod moslimskou nadvládou, mali od začiatku 8. storočia, v porovnaní so židmi v kresťanskom svete lepšie postavenie. V nasledujúcich storočiach sa tu vyvíja samostatná kultúrna tradícia – sefardská kultúra.

Rok 849 V Sumare (dnešnom Iraku) nariadil kalif al-Mutawakkil (847 – 861) židom a ostatným nemoslimom nosiť na odevy výraznú farebnú značku. To je prvýkrát, čo židia musia na šatách nosiť rozlišovací znak.

9. – 10. storočie Pretože hebrejský biblický text sa v Babylónii a Palestíne tradoval rozdielne, masoreti – skupina židovských učencov v Tibérii pri Genezaretskom jazere – text zjednocujú. Forma, ktorú mu dali, je rozhodujúca dodnes.

936 – 1024 Počas otonskej dynastie postupne nadobúdajú mestá a obchod s cudzinou vo Svätej rímskej ríši nemeckého národa veľký význam. Okrem dôležitých židovských sídlisk v Porýni, vznikajú židovské strediská pozdĺž európskych obchodných ciest.

Rok 1028 Smrť Gerschoma ben Jehudu (nar. okolo r. 960). Tento rabín, nazývaný „Svetlo exilu“ bol najplyvnejší talmudský učenec na Západe. Jeho príkaz monogamie čoskoro získava platnosť v celom aškenázskom židovskom svete.

1090 Cisár Henrich IV. poskytne, po dohode s biskupom, niektorým židom v Spyeri zvláštnu ochranu osôb i majetku. Privilégium im, okrem iného, umožňuje obchodovať v ríši bez platenia cla, zaručuje nedotknuteľnosť domov, odpustenie určitých poplatkov a ochranu pred núteným krstom. Podobné zvláštne práva často udeľovali stredovekí panovníci židom aj preto, lebo chceli podporiť ich hospodársku silu vo vlastnom záujme – napríklad v záujme vyberania daní.

1096 Začiatok prvej križiackej výpravy. Na ceste do „Svätej zeme“ prepadávajú križiaci židovské dediny predovšetkým v nemeckom Porýni a Uhorsku. Židov vraždili, nútili ich ku krstu alebo ich dohnali k samovražde.

1105 Smrť učenca Salamona ben Isaaka (Rašiho) v Troyes. Jeho komentáre Biblie a Talmudu, v ktorých stručne spísal tradičné výklady až po prvú križiacku výpravu, sa dodnes tlačia vo vydaniach židovskej Biblie a Talmudu.

1158 Lekár, znalec zákona, teologický filozof z Cordóby Móše ben Majmón (1135 – 1204) nazývaný Maimonides odchádza do Káhiry, kde píše významné filozofické diela.

Okolo roku 1180 V južnom Francúzsku neznámi autori napíšu knihu Bahir (Žiara). Je to prvé zachované dielo kabaly. Kabalistické prvky – napríklad mýtická interpretácia biblických textov – majú v nasledujúcich storočiach na židovstvo veľký vplyv.

1215 Za pontifikátu pápeža Honorio III. sa IV. lateránsky koncil vyslovuje okrem iného proti obsadzovaniu verejných úradov židmi. Trvá na tom, aby židia a moslimovia nosili zvláštne znaky na šatách, a žiada, aby tí, ktorí sa dali pokrstiť a potom sa vrátili k pôvodnej viere, boli prenasledovaní.

1290 Kráľ Eduard I. (1272 – 1307) vyháňa všetkých židov z Anglicka a Gaskónska. Väčšina židovských osadníkov prišla na ostrov až po normandskej výprave v roku 1066. Pre ich aktivity vo finančníctve ich kresťania nenávideli. Obviňovali ich z rituálnych vrážd a od 13. stor. sa židia opakovane stávali obeťami prenasledovania.

1348 – 1351 Morová epidémia v Európe, ktorá sa rozšírila zo Španielska, vyvolá množstvo lokálnych pogromov proti židom. Zvlášť drsné sú v Toulone, Zürichu, Freiburgu a Erfurte. Židov obviňovali z toho, že do studní sypali jed.

1356 V súvislosti s ústavnou reorganizáciou Svätej rímskej ríše nemeckého národa, sa povinnosť ochrany židov za peniaze preniesla z cisára na kurfirstvo. Tak boli židia priamo podriadení svojmu zemepánovi.

1478 Pápež Sixtus IV. (1471 – 1484) nariadil v Španielsku začiatok pôsobenia inkvizície. Od r. 1480 inkvizičné úrady systematicky prenasledujú aj pokrstených židov (conversos), ktorí sa dali pokrstiť často pod nátlakom. Tupili ich a obžalúvali ako „tajných židov“ (marranos). Veľkú časť z 30-tisíc obetí inkvizície, pôsobiacej do r. 1834, tvorili práve bývalí židia.

1492 Po skončení reconquisty – kresťanského znovudobývania Španielska od moslimov – všetkých židov ediktom vykázali z krajiny. Odišli predovšetkým do severnej Afriky a Portugalska, odkiaľ ich v r. 1497 tiež vyhнали.

1516 V Benátskej republike vládla zriaďuje geto, ktoré sa stane vzorom pre neskoršie úradne zriadené židovské štvrte v mnohých mestách. Označenie „geto“ je pravdepodobne odvodené z hebrejského slova „ghet“, čo znamená oddelovať.

1597 Vyhnaným safardským židom dovoľia usadiť sa v Holandsku. O deväť rokov neskôr zakladajú v Amsterdame safardskú obec. Počas nasledujúcich storočí do nej vstúpia mnohí nútene pokrstení židia, ktorí sa vrátili k vyznávaniu židovskej viery. Safardskí obchodníci mali významný podiel na rozvoji holandského zahraničného obchodu.

1609 V Prahe zomiera kabalistický teológ a rabín Jehuda ben Bezalel (narodený v

r. 1525). Tento učenc, nazývaný Rabbi Löw, okolo ktorého sa čoskoro vytvorilo veľa legiend, zanechal po sebe množstvo právnických, kabalisticko-teologických a exegetických diel.

1654 Sefardskí židia z Brazílie sa usadzujú v Novom Amsterdame – neskoršom New Yorku. Je to prvé židovské skupinové osídlenie v Severnej Amerike.

1656 Lord protektor Oliver Cromwell, vodca puritánskej republiky, dovoľí židom opäť sa usadiť v Anglicku. Sľubuje si od toho ekonomický rozvoj. V Londýne vzniká väčšia sefardská obec, ktorej mnohí členovia sú činní v námorskom obchode.

1665 V Smyrne (dnešnom Izmiere) sa bývalý talmudský žiak Sabataj Zwi vyhlasuje za mesiáša a získava veľké množstvo prívržencov. Osmanské úrady ho ako nebezpečného uväznia. Dajú mu na výber: buď konvertuje, alebo ho popravia. Zwi prestúpi na islam.

1671 Keď kurfirst Fridrich Wilhem I. ediktom dovoľí päťdesiatim židovským rodinám, ktoré vyhнали z Viedne, usadiť sa v Brandenbursku, vzniká prvá židovská obec v Berlíne.

1737 Jozefa Süssa Oppenheimera, finančného experta vojvodu Karola Alexandra Württemberského, po vykonštruovaných obvineniach popravia 4. februára 1738.

1754 Vzdelanec Moses ben Menachem Mendelsson (1729 – 1786), narodený v Dessau, sa spriatelí s Gotthodom Ephraimom Lessingom, najväčším básnikom nemeckého osvietenstva. Mendelsson propaguje názor, že tradičný židovský spôsob života treba zachovať, ale má sa skĺbiť s etickými predstavami novej európskej racionalistickej filozofie. Čoskoro sa stáva najdôležitejším predstaviteľom haskaly – židovského osvietenstva.

1791 Po francúzskej revolúcii sú židia vo Francúzsku zrovnoprávnení s ostatnými občanmi.

1807 Vo Vestfálskom kráľovstve, ktoré založil Napoleon I., získavajú židia po prvýkrát v Nemecku rovnaké postavenie ako kresťania.

1812 „Edikt, týkajúci sa občianskeho postavenia židov v Pruskom štáte“, ktorý vydal kráľ Fridrich Wilhem III., zaručoval pruským židom všetky občianske práva a slobody.

1817 – 1819 V Heiburgu zakladajú reformovaní židia „chrám“ – prvú nemeckú reformovanú synagógu. Podobne ako v kresťanských kostoloch, aj tu sprevádza bohoslužby organ. Obsahujú aj rôzne liturgické novinky, ktoré ortodoxní židia ostro odsudzujú.

1819 V lete prepuknú na viacerých miestach v Nemecku protižidovské nepokoje – vznikajú aj ako reakcia na zrovnoprávnené postavenie židov za Napoleona. V niektorých krajinách židom opäť odopru práva, ktoré v minulosti získali.

1820 Celkový počet židov na svete dosahuje približne 3,75 milióna, z toho 2,25 milióna žije vo východnej Európe, v USA iba 8 000.

1840 Aféra v Damasku. V osmanskom Damasku zmizne kapucínsky mních. Židov obvinia, že ho rituálne zavraždili. Obvinených prepustia až po intervencii An-

glicka a Rakúska. Udalosti dajú rozhodujúci impulz na vznik a upevňovanie solidarity židov v diaspóre.

1843 V New Yorku zakladá dvanásť židovských občanov lóžu „B'nai B'rith“ (Synovia zmluvy) s cieľom pestovať židovskú kultúru a filantropiu a bojovať proti antisemitizmu. Združenie, ktoré bolo čoraz väčšie a vplyvnejšie, má od roku 1882 zastúpenie v Európe, od roku 1888 v Palestíne a neskôr vo všetkých diaspórach.

1862 Nemecký socialista Moses Hess (1812 – 1875) vydáva dielo „Rím a Jeruzalem: Posledná národnostná otázka“. Inšpirovaný talianskym zjednocovacím hnutím, ako jeden z prvých, v knihe žiada národno-štátne riešenie židovskej otázky.

1867 V Rakúsko-uhorskej monarchii žijú židia odteraz ako rovnoprávni občania.

1871 Ústava novozaloženej Nemeckej ríše rozširuje na celé svoje územie rovnoprávne postavenie židov, ktoré platilo už v štátoch Severonemeckého spolku. V takmer všetkých štátoch západného sveta sa občianska emancipácia židov zavíši do roku 1871. Lenže v praxi je naďalej diskriminácia bežná. Okrem toho sa vytvárajú početné združenia a politické strany s protižidovskými a sčasti rasisticky motivovanými programami. V Nemecku sú naďalej vysoké posty v armáde, správe a justícii židom nedostupné.

1879 Rasistický ideológ Wilhem Marr z Hainburgu zavádza pojem antisemitizmus, ktorý má nepriateľstvu voči židom dodať nimbus vedeckosti. Antisemiti sa na židov už nepozerajú len ako na príslušníkov náboženskej obce, ale ako na menejcennú rasu.

1881 – 1882 Protižidovská nálada za cára Alexandra III. a rastúca nespokojnosť obyvateľstva so sociálnymi a politickými pomermi v Rusku vedú k celému radu lokálnych pogromov proti židom. Mnohí z nich ujdú z cárskeho Ruska na západ, veľká časť odchádza do USA. Do r. 1903 odchádza približne 30 tisíc vysťahovalcov do Palestíny. Za touto prvou prisťahovaleckou vlnou do Svätej zeme, ktorá sa nazýva alija, nasledujú do roku 1941 štyri ďalšie.

1890 Viedenský vydavateľ časopisu „Vlastná emancipácia“ Nathan Birnbaum (1864 – 1937) zavádza pojem sionizmus.

1893 Meštiacki židia zakladajú Ústredný zväz nemeckých občanov židovskej viery, ktorý obhajuje židovské záujmy v ríši a ktorý má právnou cestou brániť židov pred rastúcim antisemitizmom.

ŠTATISTIKA ZA ROK 2013

Pokrstení:	24 (16 dievčat a 8 chlapcov)
Konfirmovaní:	9 (8 detí: 4 dievčatá a 4 chlapci; 1 dospelý)
Sobášení:	7 párov (2 evanjelické, 5 zmiešané)
Zosnulí:	18 (7 žien a 11 mužov)
Počet členov CZ:	1160

POZÝVAME NA PRAVIDELNÉ STRETNUTIA

konfirmandi – 1. roč. utorok o 15:00 h; 2. roč. utorok o 16:00 h

spevokol – každú stredu o 17:30 h

modlitebné spoločenstvo – každý štvrtok o 16:30 h

biblická hodina – každý štvrtok o 18:00 h

mládež – každý piatok o 17:30 h

detská besiedka – každú nedeľu počas služieb Božích

VYPÍSANÉ Z MATRÍK V MESIACOCH NOVEMBER – DECEMBER 2013

Sviatosť Krstu svätého prijali:

Slaven Divya-Ellis, Viktória Zuntová a Alex Roško

Do večnosti v nádeji na vzkriesenie odišli:

Daniel Kello (75) a Ján Krupa (90).

BLAHOŽELÁME JUBILANTOM

Milé sestry a bratia tohtoroční jubilanti, dovoľte, aby sme vám v mene nášho cirkevného zboru zaželali k vášmu životnému jubileu, ktorého sa z Božej milosti dožijete v roku 2014, najmä hojné Božie požehnanie, pevné zdravie a veľa radostných chvíľ strávených v kruhu svojich najbližších a v bratsko-sesterskom spoločenstve nášho cirkevného zboru. Nech Vás povzbudia slová (Ž 7:11) „*Boh mi je štítom, pomocníkom úprimných srdcom.*“

Január

Benková Mária 1.1.

Račková Jana 2.1.

Baburová Mária 4.1.

Krištofová Pavlína 6.1.

Urbíliková Anna Ing. 7.1.

Husková Janka 11.1.

Rošková Anna 12.1.

Horká Eva 17.1.

Cebulová Emília 18.1.

Slavkovský Pavel 18.1.

Cviková Etela 23.1.

Pivková Paula 25.1.

Lachová Anna 26.1.

Bohatová Mária 28.1.

Február

Schírová Katarína 8.2.

Rošková Helena 12.2.

Čižmariková Jana 20.2.

Korenko Ondrej Ing. 21.2.

Sendecká Darina 28.2.

JANUÁR

1. St. 09:00 - Poprad, Nový rok
10:30 - Stráže, Nový rok
5. Ne. 09:00 - Poprad, nedeľa po Novom roku
10:30 - Stráže, nedeľa po Novom roku
6. Po. 09:00 - Poprad, Zjavenie Krista Pána mudrcom
12. Ne. 09:00 - Poprad, 1. nedeľa po Zjavení
10:00 - Sviatosť Večere Pánovej
16. Št. 18:00 - Poprad, biblická hodina
19. Ne. 09:00 - Poprad, 2. nedeľa po Zjavení
23. Št. 18:00 - Poprad, biblická hodina
26. Ne. 09:00 - Poprad, 3. nedeľa po Zjavení
10:30 - Spišská Sobota, 3. nedeľa po Zjavení
dcérocirkevný konvent
29. St. 15:00 - ZS Komenského ul., biblická hodina
30. Št. 15:00 - DOS Xenón, biblická hodina
18:00 - Poprad, biblická hodina

FEBRUÁR

1. Ne. 09:00 - Poprad, 4. nedeľa po Zjavení
10:30 - Stráže, 4. nedeľa po Zjavení
dcérocirkevný konvent
6. Št. 18:00 - Poprad, biblická hodina
9. Ne. 09:00 - Poprad, 5. nedeľa po Zjavení
10:00 - Poprad, matkocirkevný a zborový konvent
13. Št. 18:00 - Poprad, biblická hodina
16. Ne. 09:00 - Poprad, Nedeľa Deviatnik
20. Št. 18:00 - Poprad, biblická hodina
23. Ne. 09:00 - Poprad, Nedeľa po Deviatniku
10:30 - Spišská Sobota, Nedeľa po Deviatniku
26. St. 15:00 - ZS Komenského ul., biblická hodina
27. Št. 15:00 - DOS Xenón, biblická hodina
18:00 - Poprad, biblická hodina

Zborový list popradských evanjelikov. Pre vnútornú potrebu Evanjelického augsburského vyznania cirkevného zboru v Poprade, Námestie sv. Egídia 8/17; tel. farský úrad: 789 587 2; e-mail: ecavpp@stonline.sk; www.ecavpp.sk

Zodpovedný redaktor: Dr. Libor Bednár - zborový farár, jazyková úprava: Mgr. Zuzana Valeková, spolupráca: Ing. Zuzana Hybenová, Alena Chlebovcová a Mgr. Ing. Michal Findra, mládežnícky farár. Grafická úprava: Mgr. Samuel Bednár. Vydávanie zborového listu môžete podporiť milodarom. Ďakujeme.